

University of Groningen

Repliek op Frank van Gemerts 'Cultuur op den duur'

Bovenkerk, F.; Fokkema, Tineke

Published in:
Tijdschrift voor Criminologie

DOI:
[10.5553/TvC/0165182X2015057003004](https://doi.org/10.5553/TvC/0165182X2015057003004)

IMPORTANT NOTE: You are advised to consult the publisher's version (publisher's PDF) if you wish to cite from it. Please check the document version below.

Document Version
Publisher's PDF, also known as Version of record

Publication date:
2015

[Link to publication in University of Groningen/UMCG research database](#)

Citation for published version (APA):
Bovenkerk, F., & Fokkema, T. (2015). Repliek op Frank van Gemerts 'Cultuur op den duur'. *Tijdschrift voor Criminologie*, 57(3), 320-321. <https://doi.org/10.5553/TvC/0165182X2015057003004>

Copyright

Other than for strictly personal use, it is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

The publication may also be distributed here under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license. More information can be found on the University of Groningen website: <https://www.rug.nl/library/open-access/self-archiving-pure/taverne-amendment>.

Take-down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Downloaded from the University of Groningen/UMCG research database (Pure): <http://www.rug.nl/research/portal>. For technical reasons the number of authors shown on this cover page is limited to 10 maximum.

Repliek op Frank van Gemerts 'Cultuur op den duur'

Frank Bovenkerk & Tineke Fokkema

In de wetenschap, het beleid en in de media worden de hoge criminaliteitscijfers van jongemannen met een Marokkaanse achtergrond doorgaans toegeschreven aan het feit dat een meerderheid (70 procent ongeveer) van alle immigranten uit Marokko in Nederland afkomstig is van het minder ontwikkelde platteland van het Rifgebergte. Deze kennis wordt verspreid op universiteiten en hogescholen en in cursussen over minderheden (onder andere bij de politie), en naar aanleiding van opvallende criminele incidenten waarbij mensen met een Marokkaanse achtergrond zijn betrokken, worden Marokkodeskundigen aan het woord gelaten die stevast over de Berbers in de Rif beginnen. Sterker nog: ook in het Marokkaanse milieu wordt ter verklaring van de hoge criminaliteit vaak naar de Riffijnse achtergrond verwezen. Op zichzelf zijn daar goede redenen voor. De Rif heeft een bewogen geschiedenis van verwaarlozing en onderdrukking achter de rug en in de stamsamenleving heerst onderling wantrouwen, wat het niet gemakkelijk maakt om gemeenschappelijke lotsverbetering na te streven. Maar levert dat ook een verhoogd risico op van criminaliteit? En hoe zit het met de 30 procent van de Marokkaanse immigranten of hun kinderen die uit de stad afkomstig zijn of niet uit de Rif? In ons onderzoek hebben we alleen willen nagaan of de veronderstelling dat de criminaliteit wortels heeft in het platteland van de Rif juist is. Als die vraag bevestigend kan worden beantwoord, pleit dat voor een cultuurgeografische verklaring. In tegenstelling tot de verwachting blijkt dat nauwelijks het geval te zijn. Daarmee sneuvelt een *idée reçue* in de Nederlandse minderhedenkunde. Behoort het niet tot de opdracht van beoefenaren van de wetenschap om zulke mythes te ontmaskeren?

Van Gemert verwijt ons geen oog te hebben voor de veranderende Nederlandse context en verminderende invloed van cultuur naarmate de migratie (van hun ouders) verder achter hen ligt. In de afgelopen 'halve eeuw' hebben onderzoekers steeds met andere Marokkaanse jongens te maken. Er zijn hier twee misverstanden gerezen. Ten eerste, de oorspronkelijke gastarbeiders kwamen inderdaad vijftig jaar geleden, maar ons verhaal gaat uitdrukkelijk over hun zonen. Die kwamen pas vanaf de vroege jaren tachtig. Ten tweede, anders dan in de Verenigde Staten (waar de sociologische migratiestudies werden ontwikkeld) gaat het met de immigratie uit Marokko niet om een eenmalige landverhuizing, maar om een migratieproces dat nu nog steeds, zij het natuurlijk op veel lager niveau, voortduurt. Ons onderzoek heeft betrekking op het geboortecohort van 1984 tot 1994. Dat betreft jongens die in Nederland zijn geboren, maar er bevinden zich ook jongens onder die in Marokko zijn geboren en van wie een deel op zo late leeftijd naar Nederland kwam, dat zij hun formatieve periode in Marokko hebben doorgemaakt. Binnen ons materiaal hebben we rekening gehouden met wat de verblijfsduur in Neder-

land doet door deze drie categorieën te vergelijken. Het ging er ons daarbij niet om te onderzoeken in hoeverre cultuur generaties lang via de generaties wordt doorgegeven; doel was voor de huidige 15-25-jarige Marokkanen in Nederland na te gaan of iemands culturele bagage (eerste en 1,5 generatie) of die van hun ouders (tweede generatie) een rol speelt in de verklaring van verschillen in crimineel gedrag. Onze vergelijking van criminaliteit tussen Rif/rest van Marokko versus platteland/stad laat geen generatieverschillen zien.

Het komt ons voor dat de ergernis van Van Gemert in de eerste plaats is opgewekt door het feit dat wij niet dieper zijn ingegaan op de bijdrage van de culturele verklaring die hij in zijn proefschrift voor hoge misdadcijfers van Marokkaanse jongens heeft gegeven. Het gaat in ons artikel echter niet om de culturele verklaring, maar om de mogelijke doorwerking van regionale verschillen van cultuur en ontwikkelingsniveau. Voor een uitgebreid overzicht van de sterke en zwakke punten van de culturele verklaring voor de criminaliteit van etnische minderheden verwijzen we graag naar Bovenkerk (2014, 146-158). Daar zal hij lezen dat onze interpretaties van de theorie helemaal niet zo ver uit elkaar liggen.

Ten slotte een opmerking over de toon waarvan onze criticus zich bedient. Wij zouden 'onzorgvuldig te werk zijn gegaan', we houden ons bezig met iets dat 'niet zinvol' is en met 'onzinnige analyses'. Mogen wij Frank van Gemert aanraden bij zijn deelname aan de academische discussie een zeker niveau van hoffelijkheid te bewaren?

Literatuur

Bovenkerk, F. (2014). *Marokkaan in Europa, crimineel in Nederland*. Amsterdam: Boom.